הכונס פרק ששי בבא קמא

במה דברים אמורים במדליק בתוך שלו והלבה ודלקה בתוך של חבירו אבל במדליק בתוך של חבירו משלם כל מה שבתוכו. כלומר בדבר שדרכו כגון מוריגים וכלי בקר אבל ארנקי נגדים לא מחייבי רבנן אע"פ שדקדקנו [1] בכל הני לעיל שיהא משלם כל מה שבתוכו לרבנן כמו לר' יהודה הני מילי היכא דקתני ומודים או היכא דקתני דברי הכל אבל הכא במה דברים אמורים ולאו אמילתא דרבי יהודה קיימי:

שאינו משלם אלא דמי שעורים. במדליק בתוך שלו חייבי דלמי במדליק בתוך של חבירו שעורין והגדיש חטין למה לא ישלם חטין כיון דמזי להו ובסתוך מדמי להו נמי לנותן דינר זהב לאשה ופשעה בו משמע דהיינו מדליק בתוך שלו והלכה בתוך של חבירו:

לרבי יהודה דמחייב על נוקי טמון באש בו. לרבנן נמי הוה מצי למימר דעשו תקנה בכירה בכל דבר וכגדים במוריגין אלא רבותא אשמועי' דלרבי יהודה אפי' לארנקי נגדים עשו תקנת נגזל:

עשו תקנת נגזל במסור או לא. כתב רב אלפס כגון שיש עדים שמסרו ואינה ממונו ואין יודעין כמה מיקו ולא מיקו דממונא לקולא ובסס רב האי גאון כתוב שישבע ויטול מחצה שכל מיקו דממונא מולקין ואין נראה לר"י לחייב כלל משום מיקו ור"מ מפרש דהך בעיא כשהמוסר מכחיש את הנמסר דומיא דגזל בשבועות דגזלן מכחישו אבל אם המוסר עצמו אינו יודע כמה ישבע נמסר כמה הפסיד ויטול ולר"י נראה דהך בעיא אפילו אין המוסר יודע דומיא דתקנת נגזל באשו שאין המבעיר יודע כמה הפסיד הניזק דמבעי ליה במסור אי עשו תקנתא או לא:

מי מנחי אינשי מרגניתא בכספתא או לא. אפילו יש עדים שהיה בו מרגניתא מבעיא ליה דשמא לא אבעי ליה לאסוקי אדעתיה להאי ולא אמרינן מאי הוה ליה גביה דאסיקיה כיון דלא רגילי אינשי לאנוחי כלל ולא דמי לדינר זהב דלעיל דאבעי לה לאסוקי אדעתא טפי דפעמים שאומר כן דילא שאם היתה יודעת שהוא של זהב לא היתה שומרתו ולא דמי נמי לארנקי נגדים דרגילין טפי דמנחי מרגניתא בכספתא ואין לפרש דלענין שבועה מבעיא ליה אי עשו תקנת נגזל ויהא נאמן לומר שהיה בו מרגניתא דא"כ מה היה אומר לרב אשי לאו היינו מתני' מה ענין זה למשנתינו:

מה בין גזלן לחמסן. בלישנא דקרא אין חילוק ביניהם והכא קבעי מה בין גזלן דרבנן לחמסן דרבנן דתניא בפ' זה בורר (סנהדרין דף סה:) הוסיפו עליהם הגזלנים והחמסנים ומפרש גזלן לא יהיב דמי ומצינא מרא שטרה וקנין כדמוקי ליה התם דאין פסול מן התורה אלא משום דרכי שלום: **חמסן** יהיב דמי. וכשלא אמר רואה אני כדמפרש אבל מן התורה אינו פסול אלא היכא דלא יהיב דמי אבל היכא דיהיב דמי כשר אע"ג דלא אמר רואה אני אע"פ שעובר על לאו דלא תחמוד הא אמרי' בפרק שנים אוחזין (כ"מ דף ה: ושם ד"ה בלא) לא תחמוד לאינשי בלא דמי משמע להו והכיא דסוף מכילתין (דף קיט.) דמייתי מחמס בני יהודה דאפילו היכא דיהיב דמי הוה כאלו טועל נשמתו לאו דרשה גמורה היא אלא אסמכתא בעלמא דחמסן דקרא היינו גזלן דלא יהיב דמי וא"ת כיון דחמסן דיהיב דמי פסול מדרבנן א"כ כי אמרי' בפ' שנים אוחזין (כ"מ ד' ה: ושם ד"ה בלא) אלא הא דאמר רב הונא משביעים אותו שבועה שאינה כרשותו נימא מיגו דחשיד כו' ומשני מורה ואומר דמי קיהיבנא מ"מ מה תירץ בכך אם הוא מעכב הפקדון בידו ורולה ליפטר בדמים בעל כרחו של בעליה הרי הוא חמסן ופסול לשבועה מדרבנן ואכתי נימא מיגו דחשיד כו' וי"ל דמ"מ בגזלן דאורייתא אין להוכיח אלא יהא חשוד לשבועתו ועוד דחמסן דרבנן כשר הוא ואינו פסול עד שיכריח עליו כדאמר בפ' זה בורר (סנהדרין ד' מו:) ואפילו אם הוא יודע שנעשה חמסן בענין זה שמא לא רלו חכמים לפוסלו בכך וגם לא להכריח אלא דוקא כי שקיל וחטיף גזרוע בעל כרחייהו דבעליה והמקשה דקא פריך נימא מיגו דחשיד כו' אע"ג דהא ודאי קיים לן דגזלן דרבנן בעי הכרחה ואינו נפסל עד אחר הכרחה כל עיקר לא הניא דברי רב הונא אלא לפי שאינו רולה לישבע ואם היה פוטרו מן השבועה לא היה משלם כלום א"כ נימא מיגו כו' ומשני מורה ואומר כו' וגם אם היה פוטרו מן השבועה שמא כמו כן היה משלם דמים לפי שמעכב הפקדון בידו ולהכי לא חשיד אממונא:

פסולה

במה דברים אמורים במדליק בתוך שלו והלבה ודלקה בתוך של חבירו אבל מדליק בתוך של חבירו [1](דברי הכל) משלם כל מה שהיה בתוכו ומודה ר' יהודה לחכמים *במשאיל מקום לחבירו להגדיש גריש והגדיש והטמין שאין משלם אלא דמי גדיש בלבד [2]להגדיש חטין והגדיש שעורין שעורין והגדיש חטין חטין וחיפן בשעורין שעורין וחיפן בחטים שאינו משלם אלא דמי שעורין בלבד אמר רבא [3]הנותן דינר זהב לאשה ואמר לה הזהרי בו של כסף הוא הזיקתו משלמת דינר זהב משום דאמר לה מאי הוה ליך גביה דאזקתיה [4]פשעה בו משלמת של כסף דאמרה ליה נטירותא דכספא קבילי עלי נטירותא דדהבא לא קבילי עלי א"ל רב מרדכי לרב אשי אתון בדרבא מתניתו לה אנן ממתניתא פשיטא לן חטין וחיפן בשעורין שעורין וחיפן בחטין אינו משלם אלא דמי שעורין בלבד אלמא אמר ליה נטירותא דשערי קבילי עלי הכא נמי אמרה ליה נטירותא דדהבא לא קבילי עלי אמר רב שמעית מילתא לר' יהודה ולא ידענא מאי היא אמר שמואל ולא ידע אבא מאי שמיע ליה לר' יהודה דמחייב על נוקי טמון באש [5]עשו תקנת נגזל באשו בעי אמימר עשו תקנת נגזל במסור או לא אליבא דמ"ד לא דיינינן דינא דגרמי לא תבעי לך דמסירות נמי לא דיינינן אלא כי תבעי לך אליבא דמ"ד [6]דיינינן דינא דגרמי * עשו תקנת נגזל במסור דמשתבע ושקיל או לא [7]תיקו ההוא גברא [8]דבטש בכספתא דחבריה שדייה בנהרא אתא מריה ואמר הכי והכי הוה לי בגוה יתיב רב אשי וקא מעיין ביה כי האי גוונא מאי א"ל רבינא לרב אחא בריה דרבא ואמרי לה רב אחא בריה דרבא לרב אשי לאו היינו מתניתין דתנן ומודים חכמים לר' יהודה במדליק את הבירה שמשלם כל מה שבתוכו שכן דרך בני אדם להניח בבתים אמר ליה [9]אי דקא טעין זוזי הכא נמי הכא [10](במאי עסקינן) דקא טעין מרגניתא מאי מי מנחי אינשי מרגניתא בכספתא או לא [11]תיקו [12]א"ל רב יימר לרב אשי טעין בסא דכספא בבירה מאי אמר ליה [13]חזינא אי אינש אמיד הוא דאית ליה בסא דכספא אי נמי אינש מהימנא הוא דמפקדי אינשי גביה משתבע ושקיל ואי לא לאו כל כמיניה א"ל רב אדא בריה דרב אויא לרב אשי מה בין גזלן לחמסן א"ל [14]חמסן יהיב דמי [15]גזלן לא יהיב דמי א"ל אי יהיב דמי חמסן קרית ליה [16]והאמר רב הונא [17]תלות וחבין זביניה זביני לא קשיא הא דאמר רוצה אני הא [18]דלא אמר רוצה אני:

מתני'

מסורת הש"ס

1) רש"ל מ"ז וכ' רנ"ש דל"ל למוסקו ומ"ש תוס' לעיל ד"ה לעולם, 2) רש"ל מ"ג, 3) שבועות מו:, 4) כ"ב מז:, 5) (שמות כב), 6) גי' רש"ל לרב סהנא דלעיל,

גליון הש"ס

גמ' עשו תקנת נגזל בבסור. עיין לעיל דף מד ע"א תוס' ד"ה חמור. ולקמן ע"ב תוס' ד"ה יצאו שערות:

מוסף רש"י

תלות וחבין. מי שחלו אותו או עשו לו יסורין עד שמכר וקיבל הדמים ואמר רולה אני, זביניה זביני. ולא יוכל לחזור בו (רשב"ם ב"ב מז:).

עין משפט נר מצוה

סו א מי' פי"ד מהל' נ"מ הל' יא סמג עשין סט טוש"ע מ"מ סי' תיח סעי' יד:

סז ב מי' שם שם טוש"ע שם סעי' טו:

סח ג ד טוש"ע מ"מ סי' רלא סעי' ד:

סט ה מי' פי"ד מהל' נ"מ הל' יב ופ"ז מהל' חובל ומזיק הלכה ח סמג עשין סט וסי' ע טוש"ע מ"מ סי' תיח סעי' יג ופי' 5 סעי' ז ופי' שפח סעי' ח:

ע ו מי' פ"ז מהל' חובל ומזיק הל' ז סמג עשין ע טוש"ע מ"מ סי' שפו סעי' ח:

עא ז מי' שם פ"ט הל' ז סמג שם טוש"ע מ"מ סי' שפח סעי' ז (רב אלפס מקומנו ועוד כפ' ר' דף מט):

עב ח ט י כ מי' שם פ"ז הל' יח סמג שם טוש"ע שם סעי' ח:

עג ל מי' פ"י מהל' עדות הל' ד ופ"יא מהל' ממרי הל' ה סמג לאוין ריד טוש"ע מ"מ סי' לד סעי' יג ופי' רה סעי' ח:

עד מ מי' פ"ח מהל' גזילה הלכה ג סמג לאוין קפו טוש"ע מ"מ סי' שנט סעי' ז:

עה נ מי' פ"יא מהל' מכירה הלכה ח סמג עשין סב טוש"ע מ"מ סי' רה סעי' ח:

עו ס מי' פ"י מהל' עדות הלכה ד סמג לאוין ריט טוש"ע מ"מ סי' לד סעי' יג:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com